

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการเรียนธรรมศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัด สุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๕๗ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamané) จำนวนทั้งสิ้น ๑๗๕ คน แล้วคัดเลือกโดยวิธีสุ่มจับสลากจากหมายเลขที่ประจำตัวของนักเรียนให้ได้ตามจำนวนที่คำนวณได้ในแต่ละชั้นเรียน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๘ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๙ คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๕๘ คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๑ สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติการแจกแจงแบบที่ชนิดที่เป็นอิสระจากกัน (t-dependent) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA) ถ้าปรากฏนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป

นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๕๘๘ คน เป็นนักเรียนชาย ๓๕ คน (ร้อยละ ๓๘.๔๖) และนักเรียนหญิง จำนวน ๒๔ คน (ร้อยละ ๒๘.๕๓) รองลงมาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๕๘ คน เป็นนักเรียนชาย ๓๑ คน

(ร้อยละ ๓๔.๐๗) และนักเรียนหญิง จำนวน ๒๗ คน (ร้อยละ ๓๒.๑๔) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวน ๕๘ คน เป็นนักเรียนชาย ๒๕ คน (ร้อยละ ๒๗.๔๗) และนักเรียนหญิง จำนวน ๓๓ คน (ร้อยละ ๓๙.๒๙)

๕.๑.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ ๑ ศึกษาปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนใหญ่ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนพบว่าควรจัดให้มีการจัดให้มีหนังสือธรรมศึกษาตามลำดับชั้นเรียน แรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการบริหารทั่วไปพบว่าควรจัดให้มีการเสริมสร้างคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต แรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการจัดครูสอนพบว่ามีการการจัดพระภิกษุผู้สอนธรรมศึกษาได้เหมาะสม และแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่าผู้เรียนสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาของนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีแรงจูงใจในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของนักเรียนหญิงที่แตกต่างกันพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการจัดครูสอนพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ($t=2.387$, $p=0.018$)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจต่อด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนธรรมศึกษาที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ด้านการบริหารทั่วไปพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในด้านการบริหารทั่วไปที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ด้านการจัดครูสอนพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในด้านการจัดครูสอนที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

วัตถุประสงค์ที่ ๒ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการเรียนธรรมศึกษาในโรงเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดสุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาโดยรวม พบว่า ด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหารทั่วไป ด้านการจัดครูสอน และด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

สภาพของปัญหาในเรื่องแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน พบว่ามีสภาพปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนธรรมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือเรื่องเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาแต่ละชั้นเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมธรรมะเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดประสบการณ์จริง ตามลำดับ

สภาพของปัญหาในเรื่องแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการบริหารทั่วไปพบว่ามีสภาพปัญหาในการเสริมสร้างคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการวางแผนกำหนดนโยบายจัดการเรียนธรรมศึกษาที่ชัดเจน และการจัดการด้านบุคลากรผู้ควบคุม และการมอบหมายงานได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

สภาพของปัญหาในเรื่องแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการจัดครูสอนพบว่ามีสภาพปัญหาในเรื่องผู้สอนที่มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการสอนสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และผู้สอนมีวิธีการสอนทำให้เข้าใจและจดจำคำสอนได้ง่ายตามลำดับ

สภาพของปัญหาในเรื่องแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่ามีสภาพปัญหาในเรื่องการจัดการด้านบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มากที่สุด รองลงมาคือเรื่องความสะอาดภายในอาคารที่ใช้จัดการเรียนการสอน และขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่าแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาส่วนใหญ่เป็นแรงจูงใจในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับแรงจูงใจในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการที่สำคัญคือการจัดให้มีหนังสือธรรมศึกษาตามลำดับชั้นเรียน ด้านการบริหารทั่วไปที่สำคัญคือการเสริมสร้างคุณธรรม มี

จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ด้านการจัดครูสอนที่สำคัญคือการจัดพระภิกษุผู้สอน ธรรมศึกษาที่เหมาะสม และด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนได้สามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้จากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับการศึกษาของ **สมพงษ์ อุดมโชคทรัพย์** ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความพึงพอใจในวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนและ ด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพด้านหลักสูตร ด้านวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการเรียนวิชาอาชีพธุรกิจด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ การศึกษาของ **ประภา ตุลานนท์** ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเขาแดน ของจังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้จำแนก ผลการศึกษาออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านวิธีการเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้าน กิจกรรมการพบกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ๑) ความพึงพอใจโดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิธีเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และ ๒) ความพึงพอใจเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความเฉลี่ยสูง ๑๐ อันดับแรก ได้แก่ ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเอง. ช่วยให้คำแนะนำและแก้ปัญหาในการลงทะเลียนเรียน.ให้คำปรึกษาด้านการเรียน. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้ดี. การได้พบครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนที่ดี. การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม. ครูประจำกลุ่มใช้ภาษา และกิริยาท่าทางที่เหมาะสม. มีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม. มีความตรงต่อเวลาและ กิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ขึ้น

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการจัดครูสอนพบว่ามีความแตกต่างกัน ส่วนด้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกของนักเรียนหญิงที่แตกต่างกันพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี

แรงจูงใจต่อต้านเนื้อหาวิชาและวิธีการสอนธรรมศึกษาที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ สำหรับแรงจูงใจต่อการเรียนธรรมศึกษาในด้านการบริหารทั่วไป ด้านการจัดครูสอน และด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าไม่มีความแตกต่างกันสอดคล้องกับการศึกษาของ **วัชรกุล สำเนาผล** ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. ๒๕๒๓) ของครูผู้สอนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ มีความคิดเห็นในด้านจุดประสงค์ เนื้อหาวิชา รวมถึงการประเมินพฤติกรรม ด้านการจัดการศึกษาสื่อการเรียน การวัดและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน คือ ต้องการอบรมทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อ และเครื่องมือวัดและประเมินผล และต้องการสื่อประเภทสิ่งตีพิมพ์ และทัศนูปกรณ์ และ **สุมาลี งามสมบัติ** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการเรียนการสอนของครูระดับประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีรูปแบบการจัดการศึกษาของครูวิชาชีพ จะเน้นการลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนฝึกแก้ปัญหาการทำงาน โดยครูเป็นผู้แนะนำเท่านั้น ฝึกให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฝึกวินัยในตนเอง ความขยัน อดทน ซึ่งจะเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ดีต่อไป^๑

ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนธรรมศึกษาพบว่าเนื้อหาวิชาและวิธีการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต การจัดผู้สอนที่มีความรู้และความสามารถ การจัดการด้านบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสอดคล้องกับการศึกษาของ **เชาว์ อินใย** ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) ต่อกระบวนการเรียนการสอน สถาบันราชภัฏเลย พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ด้านบทบาทและบุคลิกภาพของเพื่อนนักศึกษา ด้านเนื้อหาวิชา และด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

^๑ สุมาลี งามสมบัติ, การศึกษารูปแบบการเรียนการสอนของครูระดับประถมและมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๓, หน้า ๗๒ – ๘๐.

โรงเรียนวัดสุทธาราม บางลำพูล่าง คลองสาน กรุงเทพมหานคร ควรจัดให้มีนโยบาย ส่งเสริมมาตรฐานในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนธรรมศึกษา และจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาสภาพปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนธรรมศึกษา
๒. ศึกษาการบริหารและเสริมสร้างคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต
๓. ศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา